

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

OPONENTSKÝ POSUDEK vysokoškolské kvalifikační práce

Program: **bakalářský, navazující magisterský**
Obor: **Choreografie, Pedagogika tance, Taneční věda**
Jméno studenta: BcA. Tereza Adams
Název práce: *Cesta polky do opery Prodaná nevěsta*
Vedoucí práce: Mgr. Marie Fričová, Ph.D.
Oponent práce: prof. Mgr. Dorota Gremlicová, Ph.D.

	A	B	C	D	E	F
Volba tématu	X					
Formulace cílů práce					X	
Volba metodiky zpracování			X			
Splnění cílů práce			X			
Obsah práce		X				
Práce s prameny a zdroji informací (citace, odkazy a poznámky)				X		
Struktura a formální úprava práce			X			
Stylistická úroveň textu a přesvědčivost argumentace			X			
Jazyková úroveň textu (gramatika, pravopis)		X				
Aktuálnost a odborný přínos práce			X			

Text posudku:

Tereza Adams si ve své diplomové práci v souladu se zaměřením na pedagogiku lidového tance zvolila téma týkající se jedné z nejvýznamnějších jevištních ztvárnění českého národního tance polka, a to polky ve Smetanově opeře *Prodaná nevěsta*. Jedná se o téma vhodné a přiměřené smyslu diplomové práce v daném oboru studia. Bohužel autorka v Úvodu nijak nevysvětlila podstatu svého záměru, cíle, které svou prací chtěla naplnit. Pokud je můžeme odvodit z podoby textu jako takového, naplnila je tak napůl. Název práce navíc také s těmito cíli úplně nekoresponduje. Metodologicky postupovala při utváření textu dvěma cestami – jednou je historická rešerše, druhou metoda analýzy tance opřená především o koncepci týmu Janet Adshead-Lansdaleové. Bylo by na místě analýzu podrobněji představit a lépe vysvětlit vlastní způsob přístupu, volbu sledovaných parametrů. Rekapitulaci historických okolností vzniku *Prodané nevěsty* a tanců v ní a scénických ztvárnění speciálně polky z této opery na jevišti Národního divadla v Praze spojila s analýzou tří vybraných choreografií z posledních desetiletí (1981-2008). Logiku výběru narušuje zařazení filmové verze z roku 1981, která se

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

tedy přímo neváže k Národnímu divadlu (i když personálně s ním spojená byla). Obě složky práce se jí však nepodařilo organicky propojit. Analýza zůstala izolovaná, málo detailní ve srovnání zvolených tří verzí, málo „vyhodnocená“. Z historického obrazu opery a polky v ní nevytěžila autorka nějaké zobecňující charakteristiky, s nimiž by mohla analyzované choreografie konfrontovat nebo je na poznatcích z analýzy demonstrovat. Např. úvahy britského muzikologa Johna Tyrrella o češství Smetanových oper, které podle něj spočívá zejména v uplatnění hudebních prostředků svázaných s tancem polka s sousedská (obdobné jsou úvahy rakouského historika Thera), které cituje v Závěru, vybízejí k úvaze o tom, jak se studované choreografické verze k tomuto češství váží.

Obsahově se práce soustřeďuje na historický přehled, týkající se Prodané nevěsty a jejích choreografických „osudů“ na scéně ND v Praze. V něm celkem detailně popisuje genezi díla a jednotlivá choreografická pojetí v ND.

Obsahově méně ucelený a spolehlivý je výklad týkající se tance polka. Při vymezení polky (není vhodné mluvit o definici polky! viz. podtitulek s. 2) jako typu/formy postrádám jako zdroje erudované, věrohodné současné publikace, především např. Národopisnou encyklopedii nebo svazek z řady Velké dějiny zemí Koruny české Lidová kultura (Praha, Litomyšl: Paseka 2014). Různé a různě věrohodné teze o vzniku tohoto tance jsou postaveny vedle sebe, aniž autorka jasně naznačuje jejich „bulvárnost“ (Anna Chadimová) či vědeckou opodstatněnost (spojitost názvu tance se sympatiemi s Polskem a zároveň s rolí žen v národním hnutí). Celkově v této pasáži, ale i na dalších místech textu projevuje určitý nedostatek kritického pohledu, jasně formulovaných hodnotících soudů a stanovisek.

Při popisu pohybové charakteristiky tance a jeho variant se autorka odvolává na jakousi obecnou představu tohoto tance z praxe, nedokládá podobu polky a jejích variant odkazem na skutečné zdroje, tedy především sbírky (a mezi nimi zejména České tance Josefa Vycpálka) a popisy v dobových manuálech společenského tance. Nedůsledně a bez jasného vysvětlení pracuje s označením polky jako národního tance, pomíjí komplikovaný vztah mezi salonní podobou tohoto tance a jeho lidovými zdroji a zlidovělými variantami. Při hledání souvislosti mezi společenskou podobou a funkcí polky v českém tanečním životě (zejména její zařazení a podoba ve čtverylce Česká beseda, jejíhož vzniku se Smetana účastnil jako tanečník) a její podobou a smyslem v opeře Prodaná nevěsta by se mohla opřít o úvahy Daniely Stavělové o významu polky a skočné z Prodané nevěsty pro ustavení jakéhosi hudebního, ale možná i tanečního kánonu vpravdě „české“ verze tohoto jinak po celé Evropě rozšířeného tance.

Největším nedostatkem textu je zacházení se zdroji a odkazy. Už v soupisu literatury postrádám některé důležité texty, vedle již zmíněné Národopisné encyklopedie a svazku Lidová kultura jsou to některé slovníkové práce, např. Ludvová, Jitka a kolektiv: Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století. Praha: Divadelní ústav, Academia 2006, v níž heslo Bedřicha Smetany napsala naše zřejmě největší specialista na jeho dílo Marta Ottlová a v němž mají hesla i další osobnosti, o kterých se autorka zmiňuje. Podobně postrádám internetový Český hudební slovník osob a institucí, Vašutovu monografii Saša

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

Machov a podobnou práci o Joe Jenčíkovi od Veroniky Švábové, případně pozoruhodnou práci Phillipa Thera Národní divadlo v kontextu evropských operních dějin. Od založení do první světové války (Praha: Dokořán 2008). Zásadnější jsou však chybějící odkazy na využití zdroje informací. Autorka důsledně uvádí zdroje u přímých citací (i když často cituje ze zprostředkujících zdrojů místo z primárního zdroje). Ovšem na mnoha místech zjevně čerpá z publikací, formulace pravděpodobně parafrázuje, ale jejich zdroj neuvádí. Tento problém prostupuje celým textem. Zvláště nápadné je to např. u zmíněných popisů polkového kroku a variant tance, nevíme, odkud je převzato libreto opery, medailonky Smetany a tří autorů analyzovaných choreografií (Šanda, Šmok, Košíková).

Struktura textu je narušena neorganickým vřazením kapitol, které patří do příloh (libreto opery, seznam uvedení v ND v Praze, klavírní partitura, celá kapitola 7). V Úvodu by vedle chybějícího vymezení cílů práce měly být charakterizovány zdroje, s nimiž autorka pracovala, případně podrobnější charakteristika zvoleného analytického přístupu. Srovnání výsledků analýz jednotlivých zkoumaných choreografií polky je stručné a povšechné, objevuje se odborně krajně vágní a sporná formulace „čistě lidové pojetí“ jako parametr poměrování. V Závěru postrádám propojení „historické“ a „analytické“ složky textu. V oddílu Prameny a literatura nejsou u všech položek dodržena bibliografická pravidla, týká se to především odkazů na noviny a časopisy. Práce je po formální stránce přehledná a dobře upravená, doplněná příhodně obrázky. Jazyková a stylistická úroveň textu je dobrá, určité nedostatky jsou v argumentaci, hierarchizaci stanovisek.

Diplomová práce Terezy Adams přistupuje k tématu tance polka v opeře Prodaná nevěsta se snahou zmapovat historický kontext a zároveň s využitím analytických přístupů pojednat utváření choreografické podoby této Smetanovy skladby a jejího začlenění do celku. V tom je bezpochyby přínosná, i když v některých konkrétních složkách se nepodařilo záměry naplnit a dát textu zcela přesvědčivou odbornou podobu a dospět k uceleným závěrům. Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Doplňte pro obhajobu charakteristiku tance polka z Národopisné encyklopedie Uvedte doklady/popisy jednotlivých variant polkového pohybového motivu a formy z primárních zdrojů

Doplňte zdroje k jednotlivým pasážím historické části textu, libretu a medailonům tvůrců

Zformulujte stanovisko k různým výkladům původu polky a jejího názvu Najděte recenze na analyzované choreografie a konfrontujte je s vlastními poznatky

Zformulujte závěry týkající se analyzovaných choreografií polky z hlediska jejich způsobu ztvárnění „češství“

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

Celkové hodnocení (*pouze oponent*)

Práci k obhajobě: **doporučuji / nedoporučuji**

Navrhuji hodnocení: **A B C D E F**

Podpis hodnotitele:

Datum: